

Pozitif-iz Derneği

HIV ile Yaşayanlar İçin Zona Aşısı Bilgilendirme ve Farkındalık Projesi

POZİTİF-İZ DERNEĞİ'NDEN

**ZONA AŞISI
FARKINDALIĞI**

- İÇİNDEKİLER-

A. PROJE ARKA PLANI

B. PROJENİN AMACI VE HEDEFİ

C. PROJE FAALİYETLERİ

C.1. Anket Çalışması

C.2 Çevrimiçi Bilgilendirme Semineri

C.3. Aşı Taleplerinin Toplanması

C.4. Yazı: 'HIV İle Yaşayanlarda Zona Aşısı Ve Önemi'

D. DEĞERLENDİRME

E. PROJE ÇIKTILARI

F. TEŞEKKÜR

*Hazırlayan;
Çiğdem Şimşek*

A. PROJE ARKA PLANI

HIV ile yaşayan kişiler, bağışıklık sisteminin baskılanması nedeniyle çeşitli fırsatçı enfeksiyonlara karşı artan bir duyarlılık sergiler. Bu enfeksiyonlardan biri de varicella-zoster virüsünün latent formunun yeniden aktive olmasıyla gelişen herpes zoster (zona) enfeksiyonudur. Zona; dermatomal dağılım gösteren döküntü, şiddetli nöropatik ağrı ve bazı olgularda uzun süreli komplikasyonlarla seyreden önemli bir viral enfeksiyon.

HIV ile yaşayan kişilerde herpes zoster, HIV negatif popülasyona kıyasla daha 2-30 kat daha fazla, genç yaşlarda ve daha ağır klinik tabloyla ortaya çıkmakta. Genellikle 50 yaş üstünde görülen zona enfeksiyonu, HIV ile yaşayan kişilerde 20'li ve 30'lu yaşlarda da sık şekilde rapor edilmekte. Çeşitli çalışmalar, HIV ile yaşayan kişilerde herpes zoster insidansının HIV negatif bireylere oranla 10 ila 30 kat daha yüksek olduğunu göstermekte. Özellikle CD4+ T lenfosit sayısının 200 hücre/mm³'ün altına düştüğü bireylerde risk anlamlı ölçüde artmakta (1,2)

Zona enfeksiyonu, yalnızca akut dönemde hastalık yükü oluşturmakla kalmaz; aynı zamanda postherpetik nevralji (PHN) gibi uzun dönemli nöropatik ağrı sendromlarıyla bireyin yaşam kalitesini ciddi biçimde düşürebilir. PHN, özellikle immün yetmezliği bulunan bireylerde daha sık ve dirençli şekilde görülmekte. (3)

Sahadan elde edilen gözlemler, HIV ile yaşayan kişilerin zona enfeksiyonu ve buna karşı geliştirilen aşılarla dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğunu ortaya koymakta. Aşının mevcudiyetine ilişkin farkındalığın düşük olması ve sağlık hizmeti sunucularının bu konuda yeterli bilgilendirme yapmaması önemli bir boşluğa işaret etmekte.

Oysa herpes zoster enfeksiyonu, HIV ile yaşayan kişilerde aşılama ile büyük ölçüde önlenabilir durumlar arasında yer almakta. Rekombinant zoster aşısı (RZV, Shingrix®), immün yetmezliği bulunan bireylerde inaktif ve güvenli olması nedeniyle öncelikli olarak önerilmekte ve hem enfeksiyonun ortaya çıkma olasılığını hem de komplikasyon gelişme riskini anlamlı düzeyde azaltmakta. (4,5)

Ne var ki, Türkiye'de birçok HIV ile yaşayan kişi aşının varlığından haberdar değil ya da aşının yüksek maliyeti nedeniyle bu koruyucu hizmete erişememekte. Bununla birlikte, HIV ile ilişkili toplumsal damgalama ve sağlık hizmetlerindeki ayrımcılık, bireylerin sağlık sistemine güvenle başvurarak hak ettikleri koruyucu hizmetlere ulaşmasını engelleyen önemli bir yapısal bariyer oluşturmaktadır. (6)

Bu proje; HIV ile yaşayan kişilerin herpes zoster enfeksiyonu ve aşısı konusundaki bilgi düzeylerini artırmayı, aşılama konusunda farkındalığı güçlendirmeyi ve HIV statüsüne bağlı ayrımcılık yaşamadan güvenli sağlık hizmetlerine erişim sağlayabilecekleri kapsayıcı alanları teşvik etmeyi hedeflemektedir.

Kaynaklar:

1. Oxman MN, Levin MJ, Johnson GR, et al. A vaccine to prevent herpes zoster and postherpetic neuralgia in older adults. *N Engl J Med*. 2005;352(22):2271-2284. doi:10.1056/NEJMoa051016
2. Buchacz K, Baker RK, Moorman AC, et al. Rates of hospitalizations and associated diagnoses in a large multisite HIV cohort in the United States, 1994–2005. *AIDS*. 2008;22(11):1345–1354. doi:10.1097/QAD.0b013e3283021c45
3. Schmader KE. Herpes zoster in older adults. *Clin Infect Dis*. 2001;32(10):1481-1486. doi:10.1086/320163
4. Dooling KL, Guo A, Patel M, et al. Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices for Use of Herpes Zoster Vaccines. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2018;67(3):103–108. doi:10.15585/mmwr.mm6703a5
5. Dagnew AF, Ilhan O, Lee WS, et al. Immunogenicity and safety of the adjuvanted recombinant zoster vaccine in adults with immunocompromised conditions: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Infect Dis*. 2022;22(5):605-618. doi:10.1016/S1473-3099(21)00646-9
6. UNAIDS. Global AIDS Update 2023. The path that ends AIDS. Published July 2023. <https://www.unaids.org>

B. PROJENİN AMACI VE HEDEFİ

Pozitif-iz Derneği ile İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi iş birliğinde yürütülen bu projenin temel amacı; HIV ile yaşayan kişilerde zona enfeksiyonu ve zona aşısına ilişkin farkındalık düzeyini artırmak, bu bireylerin enfeksiyona yönelik risklerini kavramalarını sağlamak ve enfeksiyonun önlenabilir olduğuna dair bilgi düzeylerini geliştirmek. Ayrıca, aşıya erişim konusunda doğru, güncel ve yönlendirici bilgilere ulaşmalarını desteklemek de projenin öncelikli hedefleri arasında.

Proje kapsamında aynı zamanda, sağlık hizmeti sunucularının HIV ile yaşayan kişilere yönelik olarak zona aşısı hakkında bilgilendirme yapmaları teşvik edilerek, bu alandaki duyarlılıklarının artırılması amaçlanmakta.

Proje dört aşamalı olarak tasarlandı: 1) Anket çalışması, 2) Çevrimiçi Bilgilendirme Semineri 3) Aşı Taleplerinin Toplanması 4) Yazı: 'HIV ile Yaşayanlarda Zona Aşısı ve Önemi'

C. PROJE FAALİYETLERİ

C.1. ANKET ÇALIŞMASI

Pozitif-iz Derneği ve İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği iş birliğiyle yürütülen **“HIV ile Yaşayan Kişilerde Zona ve Zona Aşısıyla İlgili Bilgi Düzeyi, Farkındalık ve Davranışların Belirlenmesi”** başlıklı anket araştırması kapsamında, HIV ile yaşayan kişiler arasında zona farkındalığını ve aşıya yönelik talepleri değerlendirmek amacıyla anonim bir anket uygulandı.

Anket, 10 Eylül – 8 Kasım 2025 tarihleri arasında yayında kaldı. Çalışmaya 233 HIV ile yaşayan kişi katıldı.

C.1.1. Anket Soruları

Gönüllülük esasıyla ve tamamen anonim olarak yürütülen ankette demografik bilgilerin yanı sıra, zona ve zona aşısıyla ilgili bilgi düzeyini ve aşıyla ilgili tutumu değerlendirecek sorular yer aldı.

Demografik Bilgiler

Katılımcı Bilgileri

Kaç yaşındasınız?

Cinsiyet kimliğinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Eğitim durumunu nedir?

Mesleğiniz nedir?

Çalışma durumunuz nedir?

Sosyal güvenceniz var mı?

Gelir durumunuz nedir?

Kronik bir sağlık durumunuz var mı?

Daha önce suçiçeği geçirdiniz mi?

Daha önce zona/gece yanığı geçirdiniz mi?

Hangi şehirde yaşıyorsunuz?

Bölüm 1: Bilgi Düzeyi

1. Zona (gece yanığı) enfeksiyonunu daha önce hiç duymuş muydunuz?
2. Zona ile ilgili bilgi düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?
3. Zona'ya bir virüsün neden olduğunu biliyor musunuz?
4. Zona enfeksiyonunun ağrılı döküntüler ve sinir ağrıları ile seyrettiğini biliyor musunuz?
5. HIV ile yaşayan bir birey olmak, sizce zona olma riskinizi nasıl etkiler?
6. Zona enfeksiyonunun önlenabilir olduğunu biliyor musunuz?
7. Zona aşısı kaç doz olarak uygulanır?
8. Zona aşısı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden doğru olanları işaretleyiniz.
9. Zona aşısının yan etkileriyle ilgili doğru olan hangisidir?

Bölüm 2: Farkındalık

1. Zona hakkında bilgi aldığınız bir kaynak oldu mu?
2. Zona aşısı hakkında bilginiz var mı?
3. Zona geçirmiş olmanız aşı tercihinizi etkiler mi?
4. Sizce zona aşısı olmanız gerekiyor mu?
5. Zona aşısının bağışıklık sistemini etkileyen bir sağlık durumu olan kişilere önerilen bir aşı olduğunu biliyor musunuz?

Bölüm 3: Davranışlar

1. Zona aşısından beklentiniz nedir?
2. Daha önce zona aşısı yaptırdınız mı?
3. Daha önce herhangi bir aşı(grip/zatüre vs) aşısı yaptırdınız mı?
4. Aşı olma kararınızda hangileri etkili olur?
5. Önümüzdeki dönemde zona aşısı olmayı düşünür müsünüz?
6. Zona aşısı ile ilgili sizin için uygun olduğunu düşündüğünüz seçenek veya seçenekleri işaretleyiniz.
7. Zona aşısı yaptırmama nedeniniz nedir?

BÖLÜM 4: Bilgilendirme ve Değerlendirme

(Bu bölümde zona ve aşıları hakkında bilgi metni yer aldı.)

1. Her iki aşı hakkında verilen bilgileri yeterli buldunuz mu?
2. Bilgilendirme sonrasında Zona aşısı olmayı düşünür müsünüz?
3. Hangi aşığı tercih ederdiniz?
4. Aşı ücretleri tercihinizi etkiler mi?
5. Aşı ücretiyle ilgili sizin için en uygun seçeneği işaretleyiniz.
6. Aşığı sağlık güvencesi kapsamında ücretsiz olarak sağlanıyor olsaydı, aşığı olma konusundaki yaklaşımınız nasıl olurdu?
7. Açıklamalar sonrası zona aşılarının önemini daha iyi anladığınızı düşünüyor musunuz?

C.1.2. Anket Sonuçları

Anketten elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edildi. HIV ile yaşayan kişilerin zona ile ilgili bilgi düzeyi, aşıya yönelik tutumları ve aşıya erişim konusundaki ihtiyaçları belirlendi.

HIV ile Yaşayan Bireylerde Zona ve Zona Aşısıyla İlgili Bilgi Düzeyi, Farkındalık ve Davranışların Belirlenmesi Anket Sonuçları

Giriş ve Amaç: HIV ile yaşayan bireylerde bağışıklık baskılanması, Varicella-Zoster virüsünün reaktivasyonuna ve zona gelişimine yol açabilir. Bu grupta hastalık daha sık ve ağır seyretmektedir. Rekombinant zoster aşısı (RZV) etkili olmasına rağmen, HIV ile yaşayan bireylerde bilgi ve farkındalık düzeyi yetersizdir. Bu çalışma, bu bireylerde zona ve zona aşısına ilişkin bilgi, farkındalık ve tutumları değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışma, prospektif, gözlemsel ve tanımlayıcı bir anket çalışmasıdır. SBÜ İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne başvuran 233 HIV ile yaşayan birey dahil edilmiştir. Katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır. Anket formu dört bölümden oluşmuştur: sosyodemografik veriler, bilgi düzeyi, farkındalık-tutum ve davranışsal değerlendirme. Anketler hekim gözetiminde, yüz yüze ve çevrimiçi olarak uygulanmış; veriler anonim toplanıp SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaşları 18–70 yıl (ortalama $\pm$ SD: 36,2 $\pm$ 9,4) arasında değişmekte çoğunluğu erkek (%80,3; n=187) ve üniversite mezunudur (%64,8; n=151). Katılımcıların %73,4'ü (n=171) çalışmakta, %87,6'sı (n=204) sosyal güvencesi bulunmakta, %66,1'i (n=154) asgari ücretin üzerinde gelir düzeyine sahiptir. Daha önce suçiçeği geçirenler %53,6 (n=125), zona geçirenler %18,9'dur (n=44). Katılımcıların %63,5'i (n=148) zona enfeksiyonunu daha önce duymuştur. Bilgi düzeyi düşük olup, kendini “bilgili” olarak tanımlayanlar %16,7 (n=39), zona virüs kaynaklı olduğunu bilenler %34,3 (n=80) ve HIV pozitif olmanın zona riskini artırdığını düşünenler %60,9'dur (n=142). Zona hakkında daha önce bilgi edinenler %42,1 (n=98), zona aşısı hakkında bilgi sahibi olanlar %19,7'dir (n=46). Zona aşısının bağışıklık sistemi baskılanmış bireylere önerildiğini bilenler %32,2'dir (n=75). Daha önce zona aşısı yaptıranlar %2,6 (n=6), diğer aşı yaptıranlar %82,8'dir (n=193). Katılımcıların %70,8'i (n=165) aşı ile hastalığın önlenmesini beklemekte, %52,8'i (n=123) önümüzdeki dönemde aşı olmayı düşündüğünü, %41,2'si (n=96) kararsız olduğunu belirtmiştir. Bilgilendirme sonrası, katılımcıların %64,8'i (n=151) verilen bilgileri yeterli bulmuş, %45,9'u (n=107) aşı olmayı düşündüğünü, %39,5'i (n=92) kararsız olduğunu ifade etmiştir. Ücretin tercihi etkileyebileceğini düşünenler %54,1 (n=126) olup, sağlık güvencesi kapsamında ücretsiz sunulsaydı %70,4 (n=164) kesinlikle aşı olacağını belirtmiştir. Bilgilendirme sonrası zona aşılarının önemini daha iyi anladığını ifade edenler %74,2'dir (n=173).

Sonuç: Bu çalışma, HIV ile yaşayan bireylerde zona ve zona aşısına yönelik bilgi ve farkındalık düzeylerinin genel olarak düşük olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu zona aşısı hakkında yeterli bilgiye sahip değildir ve aşılama oranları oldukça düşüktür. Ancak, bilgilendirme sonrası aşı olma isteğinde anlamlı bir artış gözlenmiştir. Bu sonuç, hedefe yönelik eğitim programları ve ücretsiz aşılama politikalarının HIV ile yaşayan bireylerde koruyucu sağlık davranışlarını güçlendirebileceğini göstermektedir.

C.1.3. Anket Yayın

Zona ve zona aşısı farkındalığına ilişkin yapılan anket, HIV ile yaşayan kişilerin bu konudaki bilgi düzeyini ve tutumlarını ortaya koydu. Elde edilen bulgular, farkındalığın artırılmasına ve koruyucu sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesine yönelik önemli veriler sundu.

Sonuçlar, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK) tarafından düzenlenen “**Prof. Dr. Volkan Korten Proje Yarışması**” kapsamında ilk 10 proje arasında değer gördü. Ayrıca, 26–28 Ekim 2025 tarihlerinde Adana'da, 40'tan fazla katılımcının yer aldığı KLİMİK Anadolu HIV Sempozyumu'nda sözlü sunum olarak paylaşıldı.

Çalışma, bilimsel değeri ve alana katkı potansiyeli nedeniyle **Ulusal HIV/AIDS Kongresi 2025** Bilim Kurulu tarafından da sözlü sunum için onay aldı. Çalışma sonuçları, yaklaşık 450 katılımcının yer alacağı kongrede sunulacak.

Bu gelişmeler, çalışmanın yalnızca bilimsel yönünü değil, aynı zamanda ulusal düzeyde uygulanabilirliğini ve alanda gördüğü değeri de ortaya koydu.

C.2. ÇEVİRİMİÇİ BİLGİLENDİRME SEMİNERİ

HIV ve zona konusunda deneyimli enfeksiyon hastalıkları uzmanlarının katkılarıyla 8 Ekim 2025 Çarşamba tarihinde, 20.30 – 21.30 saatleri arasında çevrimiçi bilgilendirme semineri gerçekleştirildi.

Toplam 90 dakika süren seminerde, katılımcılar uzmanlara doğrudan / interaktif soru yöneltebilecekleri bir soru-cevap bölümü de yer aldı.

Sunumlarda, HIV ile yaşayan kişilerde zona enfeksiyonunun klinik etkileri, korunma yöntemleri ve aşı hakkında kapsamlı bilgiler paylaşıldı.

Sunumlar aşağıdaki başlıklar altında yapıldı;

A. Açılış ve Konuşmacıların Tanıtımı

Moderatör: Doç. Dr. Sabri Atalay

- Seminerin amacı ve akışının tanıtımı
- Konuşmacıların tanıtımı
- Katılımcılara yönelik bilgilendirme

B. Sunum: Zona Enfeksiyonu Nedir?

Sunum: Doç. Dr. İlker Ödemiş

İçerik Başlıkları:

- HIV Nedir?
- HIV ile Yaşayanlarda Bağışıklık Sistemi
- HIV’de ARV Tedavinin Önemi
- Zona Nedir?
- Zona Nasıl Anlaşılır? Belirtiler ve Tanı Süreci
- Zona Vücudu Nasıl Etkiler?
- Doktora Ne Zaman Başvurmalı?
- Zona Belirtileri Herkeste Aynı mı?
- Zona Tedavisi Nasıl Yapılır? Etkili midir?
- Zona’dan Korunmak İçin Neler Yapılmalı?

C. Sunum: HIV ile Yaşayanlarda Zona ve Aşının Önemi

Sunum: Doç. Dr. İlker Akbulut

İçerik Başlıkları:

- HIV ile Yaşayanlarda Zona Neden Daha Önemli?
- Zona Aşısı Nedir ve Nasıl Uygulanır?
- Kimler Zona Aşısı Yaptırmalı?
- HIV ile Yaşayanlar Neden Daha Erken Yaşta Zona Geçirir?
- HIV ile Yaşayanlarda Bağışıklık Sistemi ve Aşıların Rolü
- Zona Geçiren HIV Pozitif Kişilerde Süreç Nasıl İlerler?
- Zona Aşısına Erişim: Türkiye’de Durum
- Zona Aşısı Nereelerde Yaptırılabilir?
- Sağlık Çalışanları Zona Aşısı Konusunda Ne Yapmalı?

D. Soru-Cevap Oturumu

Moderatör: Doç. Dr. Sabri Atalay

- Katılımcılardan gelen soruların konuşmacılara yöneltilmesi
- Bilgi eksiklerinin giderilmesi ve mitlerin düzeltilmesi
- Aşılama sürecine yönelik bilgilendirme

Seminer, daha fazla kişiye ulaşması ve dolaşımda kalması amacıyla Pozitif-iz Derneği YouTube kanalında yayımlandı.

https://youtu.be/ba-aksF_M1o?si=r-Bzf8Ek-wu9AGL4

zoom Workplace

Giriş yapın Kaydediliyor... Görüntüle

Berkay BOZAN taner dursun Esra iphone ismail iPhone'u Merve Akbulut Zoom kullanıcısı

Ses Video Katılımcılar Sohbet Tepki ver Paylaş Oturum sahibi araçları AI Companion Uygulamalar Notlar Kaydı duraklat/durdur Daha fazla Açıl

20:37 8.10.2025

zoom Workplace

Giriş yapın Kaydediliyor... Görüntüle

Berkay BOZAN taner dursun Esra iphone ismail iPhone'u Merve Akbulut

Zoom kullanıcısı cigdemerglu Arzu Varlı simgeyaygusuz Özgür

Esra Aslıhan Demircan Merve Nur Filiz eren iPad'i Büşra Bayer

İrem Simge Sezer AHMETCAN HA... Özo FurkanYuksel Aygül iPhone'u

Ses Video Katılımcılar Sohbet Tepki ver Paylaş Oturum sahibi araçları AI Companion Uygulamalar Notlar Kaydı duraklat/durdur Daha fazla Açıl

20:35 8.10.2025

zoom Workplace

Giriş yapın Kaydediliyor... Görüntüle

ilkay Akbulut konuşuyor...

AHMETCAN HA... Özo FurkanYuksel Aygül iPhone'u kurtuluş

AHMETCAN HARPUT Özo FurkanYuksel Aygül iPhone'u kurtuluş

mehmet zencirci zeynel Emel Cokak Algi Mustafa Aktaş

mehmet zencirci zeynel Emel Cokak Algi Mustafa Aktaş

Severus SNAPE Zuşer Can Özkan Ebru iPhone'u Yaren mineverver iPhone...

Severus SNAPE Zuşer Can Özkan Ebru iPhone'u Yaren mineverver iPhone'u

Uğur Rabia Çiğir dmlzil Fırat özgür

Uğur Rabia Çiğir dmlzil Fırat özgür

Zeynep Aksu Damla Talat iPhone Sinan iphone

Zeynep Aksu Damla Talat iPhone Sinan iphone

Ses Video Katılımcılar Sohbet Tepki ver Paylaş Oturum sahibi araçları AI Companion Uygulamalar Notlar Kaydı duraklat/durdur Daha fazla Açıl

20:36 8.10.2025

C.3. AŞI TALEPLERİNİN TOPLANMASI

8 Ekim 2025 tarihinde gerçekleştirilen Bilgilendirme Semineri'nin hemen ardından, 9 Ekim 2025 Perşembe günü **“Zona Aşı Daveti”** duyurusu yapıldı.

Çalışma, zona enfeksiyonu açısından daha yüksek risk altında bulunan HIV ile yaşayan kişilerin aşıya kolay, güvenli ve indirimli şekilde erişimini sağlamayı hedefledi. Bu kapsamda Pozitif-iz Derneği, HIV ile yaşayan kişilerin bağışıklık sistemini güçlendirecek koruyucu sağlık hizmetlerinden eşit biçimde yararlanabilmeleri için bilgilendirme, yönlendirme ve kayıt süreçlerini organize etti. Duyuruyla birlikte katılımcılara programdan nasıl yararlanabilecekleri, aşı temin süreci ve başvuru koşulları hakkında ayrıntılı bilgi verildi.

C.3.1. Duyuru

Pozitif-iz Derneği'nden Zona Aşısı Farkındalığı

Pozitif-iz Derneği, HIV ile yaşayan kişilerin zona (herpes zoster) enfeksiyonuna karşı korunmalarını sağlamak amacıyla, risk grubunda olan tüm bireyleri Zona aşısı olmaya davet ediyor.

Aşı Programı Detaylı Bilgi için: 0850 777 68 17

AŞI NEDEN ÖNEMLİ?

Zona (Herpes Zoster), suçiçeği virüsünün yeniden aktif hale gelmesiyle ortaya çıkan; deri döküntüsü, şiddetli ağrı ve uzun süreli komplikasyonlara yol açabilen bir enfeksiyon. Araştırmalar, **HIV ile yaşayan kişilerde zonanın 3-20 kat daha sık, daha erken yaşta ve daha şiddetli seyrettiğini** gösteriyor.

Zona enfeksiyonuna karşı **etkili ve güvenli bir aşı** bulunuyor. Özellikle bağışıklık sistemi baskılanmış kişilerde — yani HIV ile yaşayanlarda — öncelikli olarak öneriliyor. Bu aşı, zonanın ortaya çıkma olasılığını ve uzun süreli komplikasyon riskini anlamlı şekilde azaltıyor. HIV ile yaşayan kişiler, erken yaşta ve daha ağır seyreden zona enfeksiyonunun etkilerine karşı kendilerini koruyabilir.

Daha fazla bilgi için: Zona Rehberi: Önlem, Belirti ve Tedavi

Daha fazla izlemek için: HIV ile Yaşayanlara Özel Zona Semineri

KİMLER YARARLANABİLİR?

- HIV ile yaşayan kişiler başta olmak üzere **aşılama programına katılmak isteyen herkes yetkili kuruma kolaylıkla erişebilir.**
- Aşı kriterlerine uygunluğu olan kişiler (yaş ve sağlık durumu değerlendirilerek ve aşı prospektüsünde yazılı kontrendikasyonları bulunmayanlar)

ZONA AŞISINA NASIL ULAŞABİLİRSİNİZ?

1. İletişim Kurun

Programla ilgilendiğinizi belirtmek ve başvuru sürecini öğrenmek için yetkili kurum ile iletişime geçebilirsiniz:

- Telefon: **0850 777 68 17** (09.00 – 18.00 saatleri arasında)

2. Değerlendirme Aşaması

- Kurumu aradığınızda “**Pozitif-iz Derneği danışanıym**” demeniz yeterli.
- Başvurunuz ilgili ekip tarafından alınır.
 - Aramada, aşı talep eden kişilerden kişisel verilerin işlenmesine dair aydınlatma ve açık rızaları temin edilir.
 - Çağrı merkezi personeli onay veren kişilerden, hizmetin sağlanması için gerekli olan, TC kimlik numarası, doğum tarihi gibi kişisel bilgilerini isteyebilir.
 - Kurum kendisine ulaşan kişilerin kimlik bilgilerini üçüncü şahıs ve kurumlarla paylaşmayacağını taahhüt eder.

3. Uygunluk ve Bilgilendirme

- Kişiye uygun bir aşı planı belirlenir.
- Aşı uygulama aşamasında, öncelikle üyeler tarafından onam formu doldurulur.
- Aşının içeriği, uygulama bedeli uygulanma tarihi gibi detaylar taraflara iletilir.

4. Aşı Hangi şehirlerde Uygulanabiliyor?

- Aşı uygulaması; Türkiye genelinde anlaşmalı sağlık noktalarında uygulanabiliyor.

5. Aşı Uygulaması

- Aşı, sağlık noktalarında, sağlık çalışanları tarafından uygulanır.
- Aşı yapılan kişilere aşı kartı verilerek, ikinci doz öncesi kişilere hatırlatma yapılır.

6. Takip ve Danışmanlık

- Aşı sonrası gerekli takip ve destek hizmetleri (bilgilendirme, yan etki takibi vb.) yetkili kurumun uzman sağlık personelleri tarafından sağlanır.

!!! Pozitif-iz Derneği, yalnızca bilgilendirme ve farkındalık amacıyla bu duyuruyu paylaşmakta olup; ücretlendirme, lojistik ve tedarik süreçlerinde herhangi bir rol üstlenmemektedir.

Aşı ve talep halinde uygulanacak bedeller doğrudan yetkili kuruma ödenir. Pozitif-iz Derneği, aşı ücreti ve uygulama bedeli dâhil olmak üzere kişilerle hiçbir şekilde maddi ilişkiye girmez.

Detaylı bilgi için: **0850 777 68 17**

Çalışma kapsamında ortaya çıkabilecek olası komplikasyonlar ve yan etkilerden proje ekibi ve Pozitif-iz Derneği sorumlu değildir.

C.3.2. Aşı Taleplerinin Toplanması

Davet duyurusu sonrası, gelen zona aşı talepleri doğrudan yetkili kuruma yönlendirildi.

Seminer kaydı ve davet duyurusu belli aralıklarla Pozitif-iz Derneği'nin sosyal medya hesapları ve iletişim gruplarında duyurulmaya devam edildi.

C.4. YAZI: 'HIV İLE YAŞAYANLARDA ZONA AŞISI VE ÖNEMİ'

Zona enfeksiyonunun riskleri ve aşılama ile korunmanın önemi hakkında bilgilendirici bir içerik hazırlandı. Bu yazı, HIV ile yaşayan kişilerin ve sağlık profesyonellerinin farkındalığını artırmayı hedefledi.

Hazırlanan '**Zona Rehberi: Önlem, Belirti ve Tedavi**' içeriği; Pozitif-iz Derneği'nin web sitesi ve sosyal medya hesaplarında yayımlanarak geniş kitlelere ulaştırıldı.

<https://www.pozitifiz.org/post/zona-rehberi-onlem-belirti-ve-tedavi>

Yazı, ayrıca, Ege Üniversitesi HIV/AIDS Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından dört ayda bir dijital olarak yayımlanan HIV Tedavi Bülteni'nde, diğer enfeksiyon hastalıkları hekimlerinin aşından haberdar olması ve takip ettikleri hastalarına önermeleri amacıyla yayımlanacak.

D. DEĞERLENDİRME

Zona farkındalığı kapsamında yürütülen proje sürecinde, toplumun konuya ilişkin bilgi düzeyinin oldukça sınırlı olduğu ancak farkındalık sağlandığında aşı olma isteğinin yüksek olduğu gözlemlendi. Özellikle sosyal medya paylaşımlarının ardından gelen geri bildirimlerde, birçok kişinin zonaya karşı aşı yaptırmak istediği, ancak Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından karşılanmadığı için bu isteğini hayata geçiremediği belirtildi.

Katılımcıların büyük bölümü, aşının iki doz halinde uygulanması ve doz başına maliyetin yüksek olması nedeniyle ekonomik engellerle karşılaştıklarını ifade etti. Bu durum, aşıya erişimde gelir düzeyiyle ilişkili bir eşitsizlik yarattı. Özellikle sabit geliri olmayan veya emekli olan kişiler, aşının koruyuculuğunu önemsemelerine rağmen maddi nedenlerle yaptırmaktan vazgeçtiklerini paylaştı.

Elde edilen geri bildirimler, zona aşısına yönelik toplumsal talebin var olduğunu ancak ekonomik erişilebilirliğin önündeki engellerin aşılama oranlarını ciddi biçimde düşürdüğünü gösterdi. Bu nedenle, aşının risk grubundaki kişiler için SGK kapsamına alınması veya maliyetinin düşürülmesi yönünde politika düzeyinde adımların atılmasının önem taşıdığı sonucuna varıldı.

Proje, hem farkındalığın artmasını hem de aşının erişilebilirliği konusundaki yapısal sorunların görünür olmasını sağladı.

E. PROJE ÇIKTILARI

- Anket, 10 Eylül – 8 Kasım 2025 tarihleri arasında yayında kaldı. Çalışmaya **233 HIV ile yaşayan** kişi katıldı.
- Anket sonuçları, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK) tarafından düzenlenen “**Prof. Dr. Volkan Korten Proje Yarışması**” kapsamında ilk 10 arasında yer aldı. Bu başarı, yalnızca jüri değerlendirmesi açısından değil, aynı zamanda Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji uzmanlarının konuya dair farkındalığının artması ve hastalarına zona aşısını önermeleri açısından da önemli bir adım oldu.
- Anket sonuçları, 26–28 Ekim 2025 tarihlerinde Adana’da, 40’tan fazla katılımcının yer aldığı **KLİMİK Anadolu HIV Sempozyumu**’nda sözlü sunum olarak paylaşıldı. Bu sunum, çalışmanın yalnızca bilimsel yönünü değil, aynı zamanda ulusal düzeyde uygulanabilirliğini ve değer gördüğünü de ortaya koydu.
- Anket çıktıları 4–7 Aralık 2025 tarihleri arasında Antalya’da 450’ya yakın katılımcı ile düzenlenecek **9. Ulusal HIV/AIDS Kongresi**’ne sözlü sunum olarak yer alacak.
- ‘**HIV ve Zona semineri**’ 8 Ekim 2025 Çarşamba tarihinde, 20.30 – 21.30 saatleri arasında üç uzman sunumları ile çevrimiçi olarak gerçekleştirildi.
- Seminere **50 HIV ile yaşayan kişi** katıldı.
- ‘**Zona Rehberi: Önlem, Belirti ve Tedavi**’ içeriği hazırlandı ve Pozitif-iz Derneği’nin web sitesi ve sosyal medya hesaplarında yayımlanarak geniş kitlelere ulaştırıldı.
- Pozitif-iz Derneği sosyal medya hesaplarında yayımlanan post ve duyurular ile toplam: 14.461 (Instagram) + 257 (Facebook) + 567 (X) = **15.285 görüntüleme** ve toplam: 3.881 (Instagram) + 132 (Facebook) = **4.013 erişim** aldı. (Detaylar EK1’de)

Proje başarısı açısından:

Çevrimiçi katılım (540) + Sosyal medya erişimi (4.013) = 4.553 kişiye doğrudan ulaşım sağlandı.

Proje ve sunumlar aracılığıyla ortalama **4.500’ün üzerinde kişiye** doğrudan ulaşıldı.

Sosyal medya görüntülemeleri de dikkate alındığında, **toplam görünürlük yaklaşık 15.800’ü aştı.**

EK1

Pozitif-iz Derneği Sosyal Medya İstatistikleri;

Instagram'dan paylaşılan postlar:

- 10 Eylül 2025 / **Ankete Davet** postu 5.029 görüntüleme ve 1.202 erişim aldı.
- 2 Ekim 2025 / **Seminer Duyurusu** 4.481 görüntüleme ve 1.394 erişim aldı.
- 9 Ekim 2025 / **Seminer Kaydı Duyurusu** 2.924 görüntüleme ve 817 erişim aldı.
- 9 Ekim 2025 / **Aşı Farkındalığı Duyurusu** 2.027 görüntüleme ve 468 erişim aldı.
- Postlar ayrıca aşağıdaki tarihlerde Instagram ve Facebook hikâyelerde paylaşıldı:
 - 10 Eylül – 16 Eylül – 19 Eylül – 22 Eylül – 25 Eylül – 2 Ekim – 7 Ekim 2025: Anket Daveti
 - 2 Ekim – 7 Ekim – 9 Ekim 2025: Seminer Daveti
 - 9 Ekim – 13 Ekim – 26 Ekim 2025: Zona Farkındalığı Duyurusu

Facebook'tan paylaşılan postlar:

- 2 Ekim 2025 / **Seminer Duyurusu** 160 görüntüleme ve 77 erişim aldı.
- 9 Ekim 2025 / **Aşı Farkındalığı Duyurusu** 97 görüntüleme ve 55 erişim aldı.

X'de paylaşılan postlar:

- 9 Eylül 2025 / **Ankete Davet** postu 292 aldı.
- 2 Ekim 2025 / **Seminer Duyurusu** 141 görüntüleme aldı.
- 9 Ekim 2025 / **Aşı Farkındalığı Duyurusu** 134 görüntüleme aldı.

Toplam Görüntüleme: 14.461 (Instagram) + 257 (Facebook) + 567 (X) = **15.285**
Toplam Erişim: 3.881 (Instagram) + 132 (Facebook) = **4.013**

F. TEŞEKKÜR

Çalışma kapsamında ankete katılan tüm HIV ile yaşayanlar başta olmak üzere;

- Doç. Dr. Sabri Atalay'a,
- Doç. Dr. İlker Ödemiş'e,
- Doç. Dr. İlkay Akbulut'a ve
- Projenin hazırlanması ve yürütülmesinde görev alan Çiğdem Şimşek'e

çok teşekkür ederiz...